

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Ε΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Έχω, θέλω, διεκδικώ»

Συγγραφή: ΜΠΑΛΚΙΖΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Εφαρμογή: ΚΟΣΜΙΔΟΥ ΙΩΑΝΝΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Έχω, θέλω, διεκδικώ

Εφαρμογή σεναρίου

Ιωάννα Κοσμίδου

Δημιουργία σεναρίου

Νικόλαος Μπαλκίζας

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Ε΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

5ο Δημοτικό Σχολείο Αγίας Βαρβάρας

Χρονολογία

Από 18-11-2014 έως 22-12-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, Βιβλίο μαθητή, τεύχος γ΄, σ. 36, ενότητα 15: «Τηλεόραση».

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 12 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

A) Ταυτότητες μαθητών: Το παρόν σενάριο απευθύνεται σε μαθητές της Ε΄ Τάξης του δημοτικού σχολείου, μπορεί όμως να αξιοποιηθεί και από τους μαθητές της Δ΄ και της Στ΄ Τάξης.

B) Προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών: Οι μαθητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τους Η/Υ και να κατέχουν βασικές δεξιότητες χρήσης.

Γ) Προεργασία του εκπαιδευτικού: Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει βασικές δεξιότητες χρήσης του υπολογιστή και των προγραμμάτων που αξιοποιούνται στο σενάριο. Πριν από την εφαρμογή του σεναρίου, καλό θα ήταν να επισκεφτεί όλους τους προτεινόμενους ιστότοπους, καθώς επίσης και να 'τρέξει' το εκπαιδευτικό λογισμικό που προτείνεται από το σενάριο.

Δ) Υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου: Το σενάριο υλοποιείται στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου και για την εφαρμογή του απαιτείται η ύπαρξη ηλεκτρονικών υπολογιστών ισάριθμων με τις ομάδες εργασίας των μαθητών, βιντεοπροβολέας, σύνδεση στο διαδίκτυο και στη σχολική τάξη και για την εφαρμογή του απαιτείται ηλεκτρονικός υπολογιστής, βιντεοπροβολέας και σύνδεση στο διαδίκτυο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Νικόλαος Μπαλκίτζας, «Έχω, θέλω, διεκδικώ», Νεοελληνική Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, 2014.

Το σενάριο αντλεί

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρωτότυπο και δεν αξιοποιεί στοιχεία από άλλα σενάρια.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές πραγματεύονται το θέμα των Δικαιωμάτων του Παιδιού μέσα από την τεχνική των Έξι Σκεπτόμενων Καπέλων του De Bono. Οι μαθητές γνωρίζουν την τεχνική των «Έξι Καπέλων» και εφαρμόζουν μια ακολουθία (σειρά καπέλων) κατά την προσέγγιση του θέματός τους. Τα βήματα που ακολουθούνται είναι:

- Αναζήτηση πληροφοριών και συλλογή στοιχείων.
- Προτάσεις για το θέμα.
- Θετικές πλευρές προτάσεων.
- Αρνητικές πλευρές προτάσεων.
- Αποφάσεις, κατανομή αρμοδιοτήτων και καταμερισμός εργασιών.
- Περιγραφή συναισθημάτων για το θέμα αλλά και για τη διαδικασία που ακολουθήθηκε.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο Edward de Bono εφηύρε τη μέθοδο των «Έξι Σκεπτόμενων Καπέλων» στις αρχές της δεκαετίας του 1980 και αποτελεί ένα μοντέλο σκέψης. Κάθε καπέλο περιγράφει μια διαφορετική οπτική. Τα καπέλα είναι:

1. Το άσπρο ή λευκό καπέλο (Παρατηρητής): είναι ουδέτερο και δεν περιέχει πληροφορίες.

Λέξεις-κλειδιά: ουδετερότητα, εστίαση σε γεγονότα, αριθμούς, φήμες, ανάγκες πληροφόρησης, «τι χρειάζεται και τι μπορεί να επιτευχθεί».

2. Το κόκκινο καπέλο (Εμείς, οι Άλλοι): είναι ζεστό σαν τη φωτιά, «παραπέμπει σε συναισθήματα, φόβους, επιθυμίες, προγνώσεις.

Λέξεις-κλειδιά: φωτιά, θερμότητα, συναισθήματα, ένστικτο, παρουσίαση απόψεων.

3. Το μαύρο καπέλο (Εμείς, οι Άλλοι): είναι το καπέλο της σύνεσης και των επιφυλάξεων.

Λέξεις-κλειδιά: επίκριση, εκτίμηση κινδύνου, κριτική, λογική αρνητική οπτική.

4. Το κίτρινο καπέλο (Εμείς, οι Άλλοι): είναι το καπέλο της αισιοδοξίας, της θετικής σκέψης.

Λέξεις-κλειδιά: ηλιοφάνεια, αισιοδοξία, οφέλη, λογική θετική σκέψη.

5. Το πράσινο καπέλο (Εμείς, οι Άλλοι): εκπροσωπεί τη δημιουργική σκέψη. Εκφράζει νέες ιδέες, εναλλακτικές προτάσεις, λύσεις.

Λέξεις-κλειδιά: δημιουργική σκέψη, εναλλακτικές, πιθανότητες, υποθέσεις, νέες ιδέες.

6. Το μπλε καπέλο (Εμείς, οι Άλλοι): εκφράζει τον έλεγχο, ρυθμίζει τη συμμετοχή, δίνει τον λόγο, σχολιάζει τη διαδικασία. Συμπεραίνει και αποφασίζει. Είναι ο συντονιστής της δραστηριότητας.

Λέξεις-κλειδιά: ουρανός, ψύχρα, γενική άποψη, έλεγχος διαδικασιών, βήματα, αρχηγία, οργάνωση, εφαρμογή.

Εφαρμόζοντας την τεχνική αυτή, όταν αντιμετωπίζουμε κάποια πολύπλοκη κατάσταση, διερευνούμε όλες τις οπτικές που υπάρχουν επιστρατεύοντας ταυτόχρονα όλες τις δεξιότητές μας. Η εύρεση λύσης είναι πιο δυνατή γιατί η σφαιρική προσέγγιση του θέματος απαιτεί δημιουργικότητα, δεξιότητες υλοποίησης, συναισθήματα, κριτική σκέψη και οργάνωση (Τσακίρη & Καπετανίδου 2007, 112-113· Κομνηνού 2012· Καπέλα του De Bono 2011).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν τα παιδιά τα δικαιώματα που διέπουν τη διεθνή σύμβαση για τα δικαιώματά τους·
- να συσχετίσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα με την καθημερινή ζωή·
- να γνωρίσουν την τεχνική των «6 Σκεπτόμενων Καπέλων» του De Bono·
- να αναπτύξουν την παράλληλη σκέψη και δράση και να ενδυναμώσουν τη συλλογιστική σκέψη τους·
- να κατανοήσουν σφαιρικά το θέμα των δικαιωμάτων των παιδιών.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να ασκηθούν στον προφορικό λόγο και να συμμετέχουν σε συζητήσεις·
- να διαβάζουν, να κατανοούν και να αντλούν πληροφορίες από ένα πληροφοριακό κείμενο·
- να διαβάζουν έναν κείμενο και να δίνουν έναν δικό τους τίτλο γι' αυτό·
- να σταχυολογούν λέξεις-κλειδιά που αποδίδουν το νόημα ενός κειμένου·
- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους·
- να γράφουν γραπτό κείμενο για ένα θέμα που μελετούν και να το επιμελούνται.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να πλοηγούνται σε δικτυακούς τόπους·
- να γράφουν κείμενο στον επεξεργαστή κειμένου·

- να συμπληρώνουν έναν εννοιολογικό χάρτη·
- να αξιοποιούν τις πηγές πληροφοριών του διαδικτύου·
- να εργάζονται σε περιβάλλον λογισμικού παρουσίασης·
- να εισάγουν εικόνα στον επεξεργαστή κειμένου·
- να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη·
- να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους.

Διδακτικές πρακτικές

Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί συνεργατικό περιβάλλον μάθησης, στα πλαίσια του οποίου οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες και συμμετέχουν ενεργά σε βιωματικές δραστηριότητες με στόχο:

- να καλλιεργήσουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες όπως: η συνεργασία, η αλληλεγγύη, η αμοιβαία κατανόηση, η αλληλεξάρτηση και η συντροφικότητα·
- να αναπτύξουν, μέσα από το ατομικό τους έργο και τη προσφορά τους στην ομάδα, την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμησή τους.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία για την εφαρμογή του σεναρίου μπορεί να αποτελέσει η 20η Νοέμβρη, Παγκόσμια Ημέρα Δικαιωμάτων του Παιδιού. Επιπλέον, το παρόν σενάριο μπορεί να συνδεθεί με την ενότητα 15 του γ' τεύχους της *Γλώσσας*, που έχει τίτλο «Τηλεόραση» και συγκεκριμένα με το δεύτερο κείμενο της σελίδας 36, το οποίο παρουσιάζει τον Τηλεμαραθώνιο της Unisef για τα παιδιά του κόσμου. Επίσης, συνδέεται άμεσα με τη Β' ενότητα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής με τίτλο «Έχουμε δικαιώματα και υποχρεώσεις».

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το εκπαιδευτικό σενάριο είναι συμβατό με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Νεοελληνικής Γλώσσας (ΥΠΕΠΘ/Π.Ι. 2003α) και της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής (ΥΠΕΠΘ/Π.Ι. 2003β), αφού οι στόχοι του αποτελούν στόχους του Αναλυτικού Προγράμματος. Ο κεντρικός άξονάς του αφορά στη *Γλώσσα* και συγκεκριμένα στην ανάγνωση και επεξεργασία πληροφοριακών κειμένων με θέμα τα δικαιώματα των παιδιών, στην άσκηση του προφορικού λόγου, στην παραγωγή γραπτού λόγου, στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου τους. Στοχεύει, κυρίως, στην ενημέρωση των μαθητών για τα δικαιώματά τους και στην γνωριμία τους με την τεχνική των 6 Σκεπτόμενων Καπέλων του De Bono.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο χρησιμοποιούνται λογισμικά γενικής χρήσης και το Διαδίκτυο, Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιείται:

- 1) Το λογισμικό παρουσίασης, για την προβολή διαφανειών σχετικών με το θέμα.
- 2) Το Διαδίκτυο, για τη σύνδεση με ιστότοπους που περιέχουν σχετικό με το σενάριο υλικό.
- 3) Λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης.

Κείμενα

Ιστοσελίδες

«Τα έξι καπέλα σκέψης του De Bono», (11 Οκτωβρίου 2012), [Παράλληλη σκέψη και Δημιουργική σκέψη](#).

Δίκτυο για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά, [Δράση Δικτύου](#).

Δίκτυο για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά, [Τηλεοπτικό μήνυμα του Συμβουλίου της Ευρώπης «Σηκώστε το χέρι σας κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών».](#)

Δίκτυο για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά, [Φυλλάδιο – δεκάλογος κατά της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά.](#)

Συνήγορος του παιδιού, [«Χέρια»](#), (Μουσική). Στίχοι (εμπνευσμένοι από το τηλεοπτικό σποτ της εκστρατείας του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά της σωματικής τιμωρίας): Βασιλική Μανώλη. Μουσική και ερμηνεία: Το ελληνικό χιπ-χοπ ντουέτο OMINUS & DJ «S».

Συνήγορος του παιδιού, [«Χέρια»](#), Στίχοι (εμπνευσμένοι από το τηλεοπτικό σποτ της εκστρατείας του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά της σωματικής τιμωρίας): Βασιλική Μανώλη. Μουσική και ερμηνεία: Το ελληνικό χιπ-χοπ ντουέτο OMINUS & DJ «S».

Συνήγορος του παιδιού, [Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού με απλά λόγια.](#)

Συνήγορος του παιδιού, [Τι κάνει ο Συνήγορος για τα παιδιά;](#).

Συνήγορος του πολίτη, [Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων.](#)

Από το Youtube:

Συνήγορος του παιδιού, [Καραγκιόζης κατά της σωματικής τιμωρίας!](#) (Ανέβηκε 9 Δεκ. 2009).

KNOWLEDGE DYNAMICS, Alexios N. Georgantidis, www.kdn.gr, (Ανέβηκε 25 Οκτ. 2010), [UNICEF: Convention on the Rights of the Child](#), Ύμνος για τα 20 χρόνια της σύμβασης των δικαιωμάτων των Παιδιών.

Φύλλα εργασιών

[1ο Φύλλο εργασίας](#)

[2ο Φύλλο εργασίας](#)

[3ο Φύλλο εργασίας](#)

[4ο Φύλλο εργασίας](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η–4η διδακτική ώρα

(Εργασία σε ομάδες και στην ολομέλεια, αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής)

Αφορμή για την εφαρμογή του σεναρίου αποτέλεσε η [Παγκόσμια ημέρα για τα δικαιώματα του παιδιού](#).

Αρχικά τέθηκε στην ολομέλεια το θέμα τα δικαιώματα των παιδιών και ακολούθησε μια πρώτη συζήτηση για να αναδυθούν κάποιες πρώτες σκέψεις των μαθητών. Τονίστηκε ότι στόχος μας ήταν να το προσεγγίσουμε «από όλες τις οπτικές γωνίες» (σφαιρικά) και οι μαθητές ρωτήθηκαν αν γνωρίζουν τη σημασία της έκφρασης αυτής ή της έκφρασης «αλλάζω οπτική γωνία». Οι απαντήσεις τους δεν ήταν ικανοποιητικές και κατέδειξαν ότι δεν τις γνώριζαν. Γι' αυτό και προχωρήσαμε στο [1ο Φύλλο εργασίας](#) (βλ. αρχείο: Synodeutika/FE1.docx).

Προβάλαμε στον βιντεοπροβολέα τις δύο εικόνες και ο καθένας έγραψε αυτόματα τι έβλεπε χωρίς να το σκεφτεί (βλ. αρχείο: Tekmiria/FE1.pdf). Αμέσως μετά συζητήσαμε τι είδαμε, αν είδαμε όλοι το ίδιο, γιατί να συνέβη αυτό και αν συμβαίνει και σε άλλα θέματα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

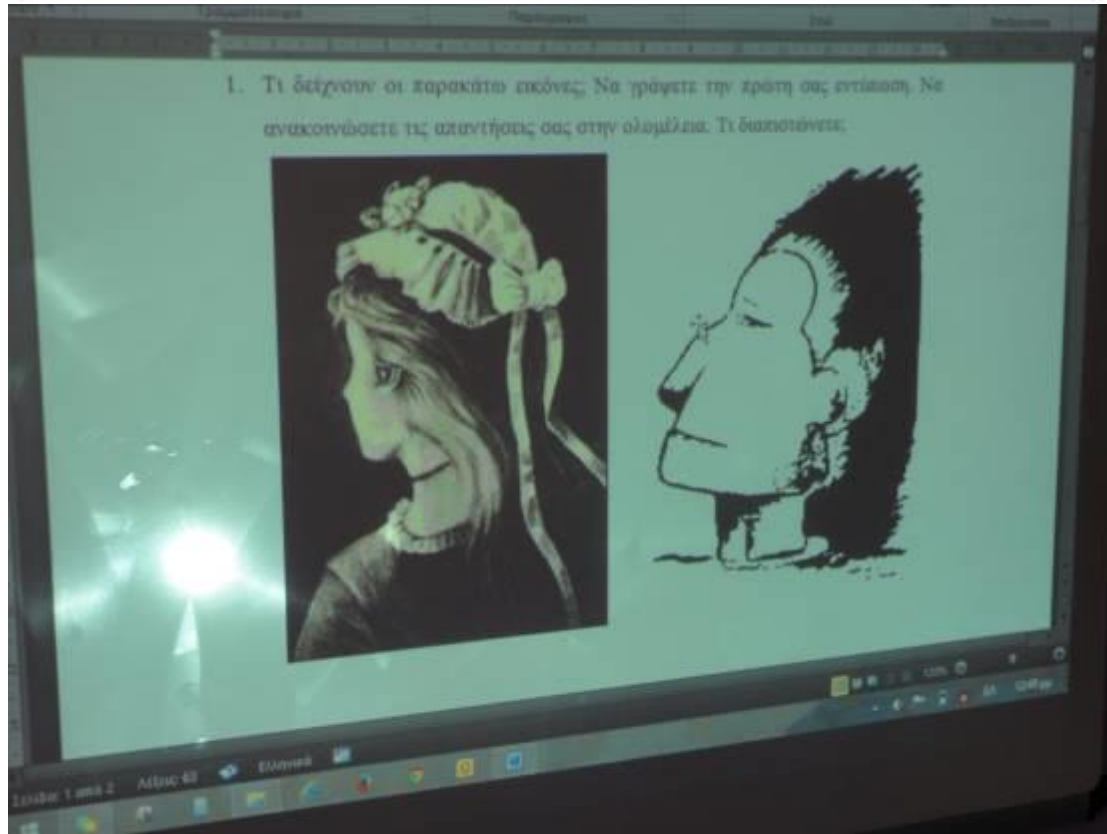

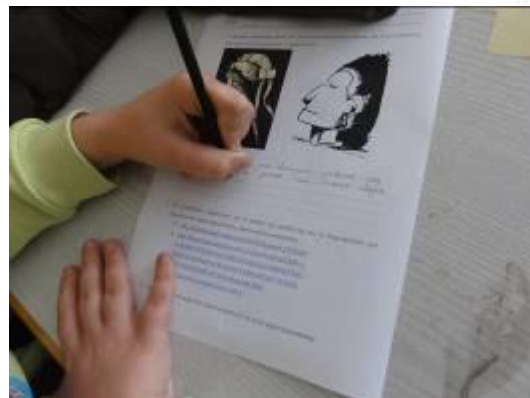
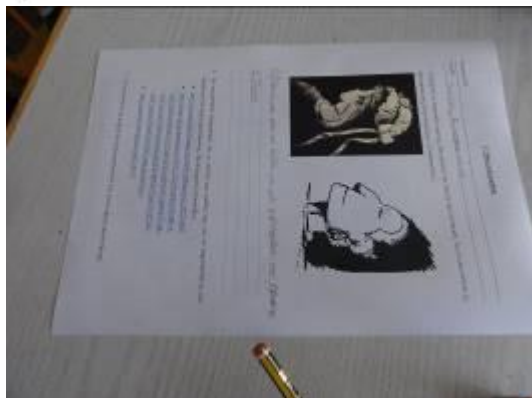
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

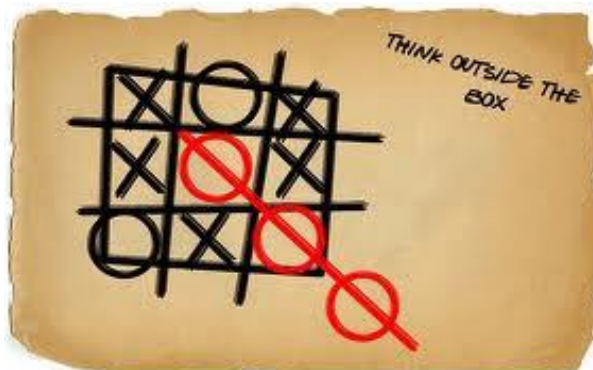

Έπειτα προβάλαμε το ακόλουθο απόσπασμα από κείμενο του De Bono για τη δημιουργική σκέψη και ζητήσαμε να το συσχετίσουν με τις τρεις εικόνες με τίτλο: *Να σκέφτεσαι έξω από το κουτί* (βλ. αρχείο: Synodeutika/De_Bono.pptx – Διαφάνειες 3, 4, 5).

«...η σκέψη μας είναι τοποθετημένη μέσα σε ένα κουτί, ένα κουτί που αποτελείται από περιορισμούς, προσδοκίες, ιδέες, αντιλήψεις και προκαταλήψεις που χρησιμοποιούμε όταν σκεφτόμαστε μέσα σε αυτό το κουτί. Όταν κάποιος θέλει να βρει νέες ιδέες, τότε θα πρέπει να βγει έξω από το κουτί, να αποδράσει από αυτό» (De Bono).

Εικόνα 1: Να σκέφτεσαι έξω από το κουτί

Εικόνα 2: Να σκέφτεσαι έξω από το κουτί

Εικόνα 3: Να σκέφτεσαι έξω από το κουτί

Ακολούθησε συζήτηση για το τι δείχνουν οι εικόνες και τι σημαίνει η έκφραση «να σκέφτεσαι έξω από το κουτί». Κάποιες απαντήσεις των μαθητών ήταν:

- να σκέφτεσαι διαφορετικά·
- να μην ακολουθείς το ίδιο δρόμο με τους άλλους·
- να περπατάς τον δικό σου δρόμο.

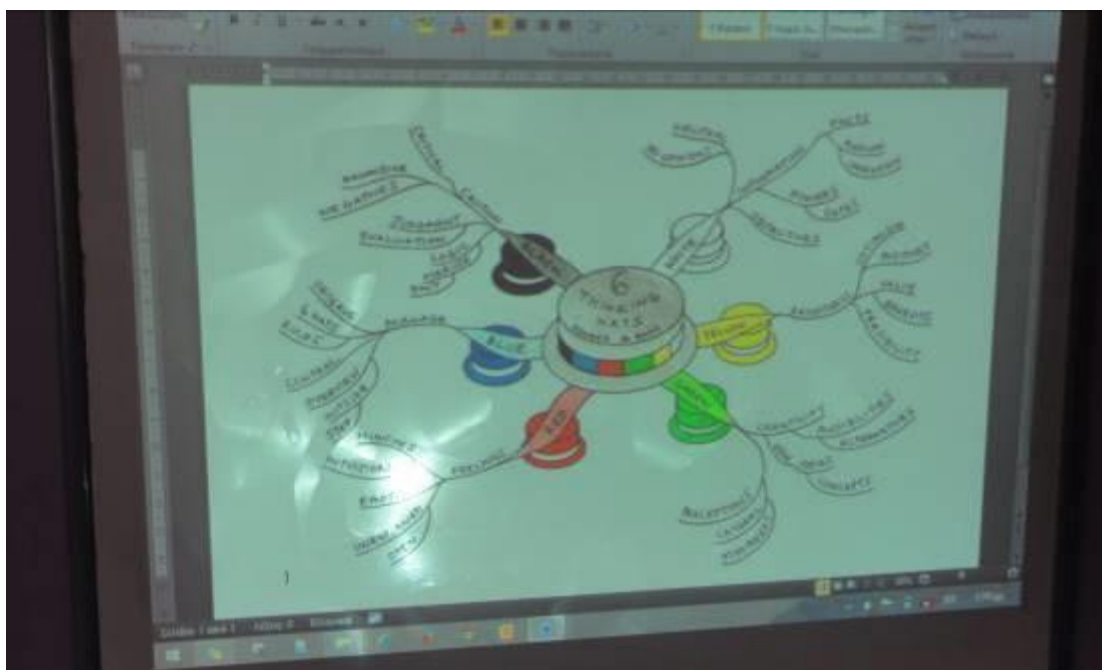
Στη συνέχεια, προτείναμε να επεξεργαστούμε το θέμα σε ομάδες. Ο κάθε μαθητής επέλεξε ένα χρώμα από τα 6 χρώματα (άσπρο, κόκκινο, μαύρο, μπλε, κίτρινο, πράσινο· βλ. αρχείο: «Synodeutika/De_Bono.pptx» – Διαφάνεια 6) και

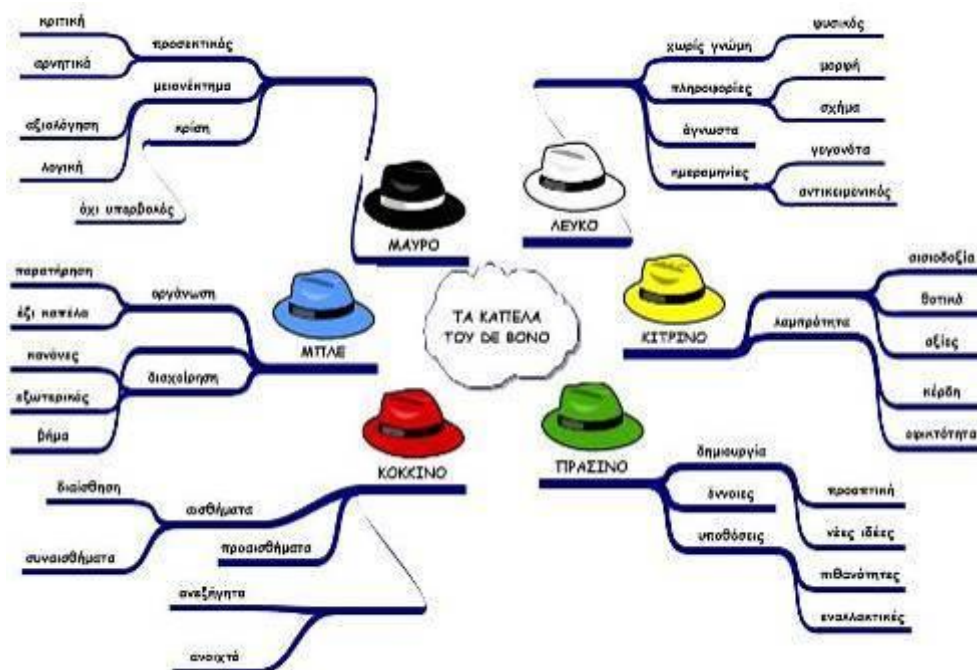

σχηματίσαμε ομάδες. Εξηγήσαμε ότι τα έξι χρώματα αντιστοιχούν στα Έξι Σκεπτόμενα Καπέλα της μεθόδου που εφηύρε ο De Bono (βλ. αρχείο: «Synodeutika/De_Bono.pptx» – Διαφάνεια 7) για τη διερεύνηση διαφορετικών απόψεων και σκεπτικών για ένα θέμα και ότι η κάθε ομάδα θα μελετούσε το καπέλο της και θα το παρουσίαζε στην ολομέλεια.

Αμέσως οι ομάδες έπιασαν δουλειά. Η καθεμία ομάδα αναζήτησε, στις προτεινόμενες ιστοσελίδες του [1ου Φύλλου εργασίας](#), πληροφορίες για την οπτική του κάθε καπέλου και λέξεις-κλειδιά που το χαρακτηρίζουν. Με τα αποτελέσματα της εργασίας αυτής δημιούργησε στο λογισμικό παρουσίασης μία διαφάνεια. Όλες οι διαφάνειες συνενώθηκαν σε μία παρουσίαση, η οποία προβλήθηκε στην ολομέλεια και ακολούθησε συζήτηση για την τεχνική και την χρησιμότητά της.

Στο τέλος, δημιουργήσαμε, με τη βοήθεια ενός χάρτη στα αγγλικά, έναν εννοιολογικό χάρτη με τα βασικά στοιχεία των έξι καπέλων του De Bono (βλ. αρχεία: «Tekmiria/Kapela.pdf» και «Kapela_teliko.isf», καθώς και «Kapela_teliko.jpg»):

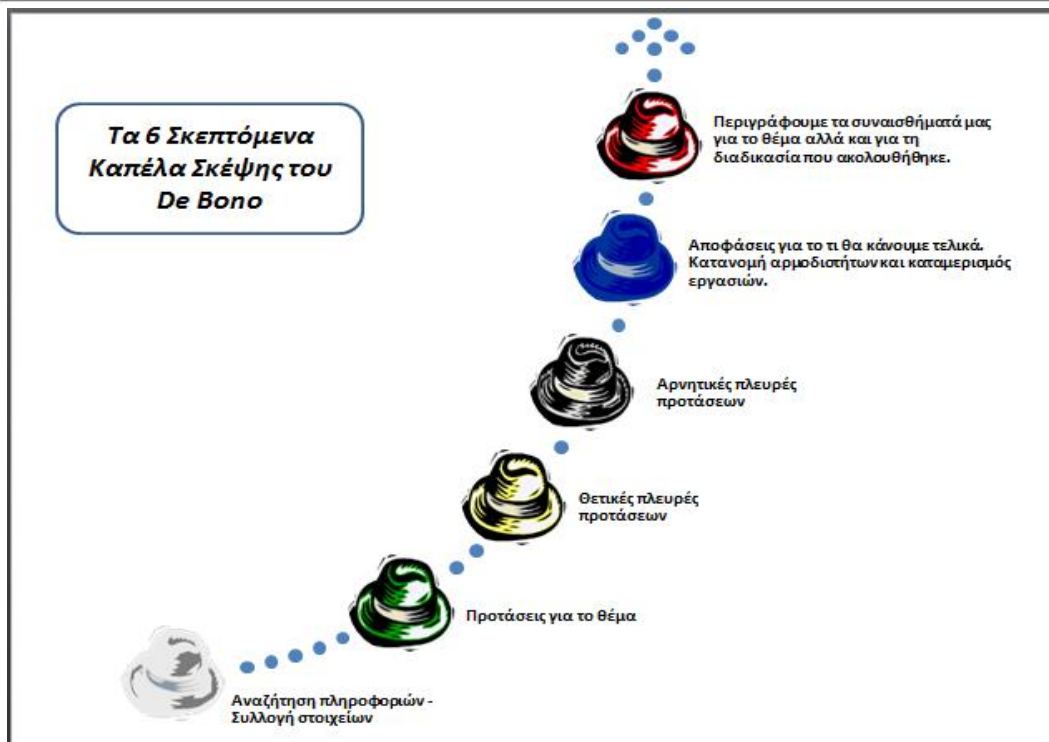

5η & 6η διδακτική ώρα

(Εργασία στην ολομέλεια και σε ομάδες, εργαστήριο Πληροφορικής)

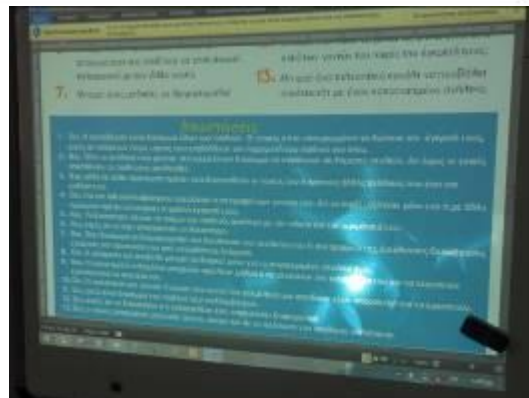
Στο στάδιο αυτό οι ομάδες εργάστηκαν ως εξής:

Αρχικά γράψαμε στον πίνακα το θέμα: «Τα δικαιώματα των παιδιών» και εξηγήσαμε τη σειρά των καπέλων την οποία θα ακολουθήσουμε (βλ. αρχείο: «Synodeutika/De_Bono.pptx» – Διαφάνεια 8).

1^ο καπέλο: Φορέσαμε το *λευκό* καπέλο και αναζητήσαμε πληροφορίες για το θέμα μας προκειμένου να ενημερωθούμε. Εργαστήκαμε στο [2ο Φύλλο εργασίας](#) (βλ. αρχείο: Synodeutika/FE2.docx) και:

- μελετήσαμε τα [άρθρα της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#) (βλ. αρχείο: Synodeutika/simvasi.docx). Αφού δώσαμε σε κάθε άρθρο έναν τίτλο τον συγκρίναμε με αυτόν του [κειμένου](#). Όταν ολοκληρώσαμε, παρουσιάσαμε περιληπτικά τα άρθρα στην ολομέλεια.
- Συσχετίσαμε τις εικόνες με τα άρθρα της διεθνούς σύμβασης και βρήκαμε τα δικαιώματα των παιδιών που καταπατώνται (βλ. αρχείο: «Tekmiria/simvasi.pdf»).
- Ελέγξαμε το αν μάθαμε τα δικαιώματά μας απαντώντας σε ερωτήσεις (Πηγή: [Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων](#)· βλ. αρχείο: Tekmiria/FE2.pdf).

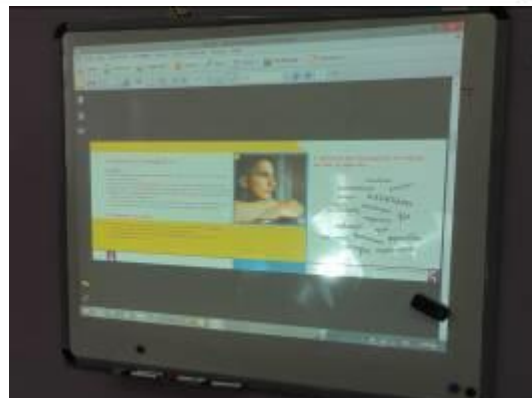
- Επιλέξαμε λέξεις-κλειδιά από τα άρθρα της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και δημιουργήσαμε όλοι μαζί ένα σύννεφο λέξεων με το εργαλείο [Wordle](http://www.wordle.net).

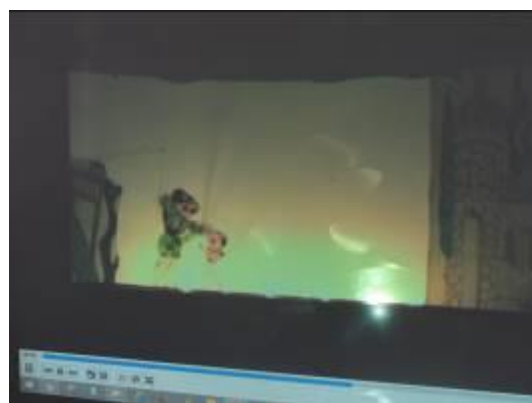
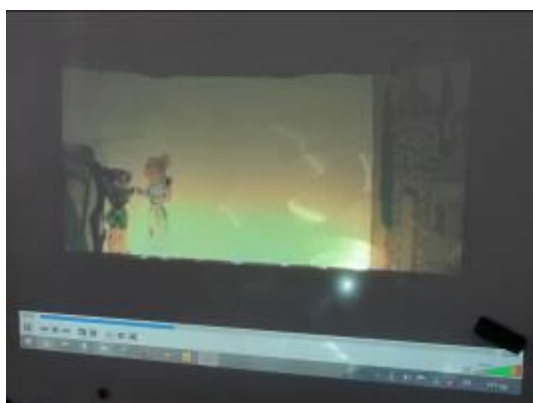
7η & 8η διδακτική ώρα

(Εργασία στην ολομέλεια και σε ομάδες, εργαστήριο Πληροφορικής)

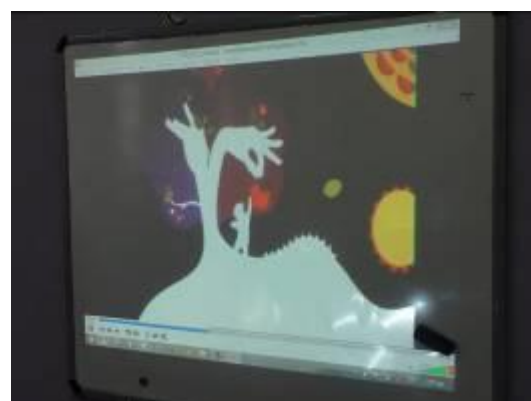
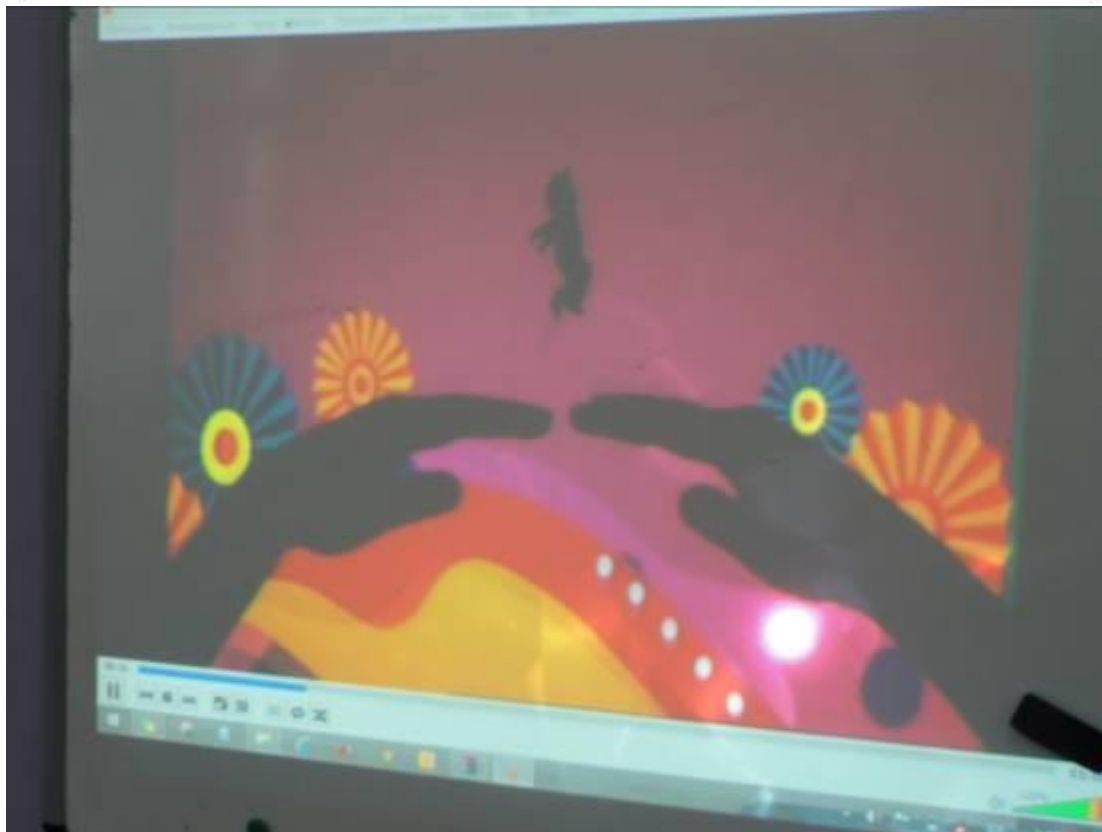
Το δίωρο αυτό εργαστήκαμε στο [3ο Φύλλο εργασίας](#) (βλ. αρχείο: «Synodeutika/FE3.docx»). Αρχικά επισκεφτήκαμε την ιστοσελίδα του [Συνήγορου του παιδιού](#), μελετήσαμε το φυλλάδιο «[Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων](#)» και απαντήσαμε στις ερωτήσεις που αυτό περιείχε (βλ. αρχείο: «Tekmiria/FE3.pdf»):

Στη συνέχεια εργαστήκαμε στο [4ο Φύλλο εργασίας](#) (βλ. αρχείο: «Synodeutika/FE4.docx») για να ενημερωθούμε για το έργο του [Δικτύου για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά](#). Επισκεφτήκαμε την ιστοσελίδα του δικτύου και πήραμε πληροφορίες για τη [δράση](#) του. Αμέσως μετά, παρακολουθήσαμε το βίντεο «[Ο Καραγκιόζης κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών!](#)» και συζητήσαμε για την συμπεριφορά που προτείνει ο Καραγκιόζης ότι πρέπει να έχουν οι ενήλικοι απέναντι στα παιδιά.

Επίσης, παρακολουθήσαμε το τηλεοπτικό μήνυμα του Συμβουλίου της Ευρώπης «[Σηκώστε το χέρι σας κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών](#)», ακούσαμε το τραγούδι «[Χέρια](#)» και διαβάσαμε τους [στίχους του](#). Συζητήσαμε για την για το περιεχόμενο του τραγουδιού δηλαδή για την αποστολή των «χεριών» των ενηλίκων.

Μελετήσαμε το εγχειρίδιο του Συμβουλίου της Ευρώπης και συζητήσαμε τι είναι τελικά αυτό που χρειάζονται παιδιά και γονείς (βλ. αρχείο: Tekmiria/FE4.pdf).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

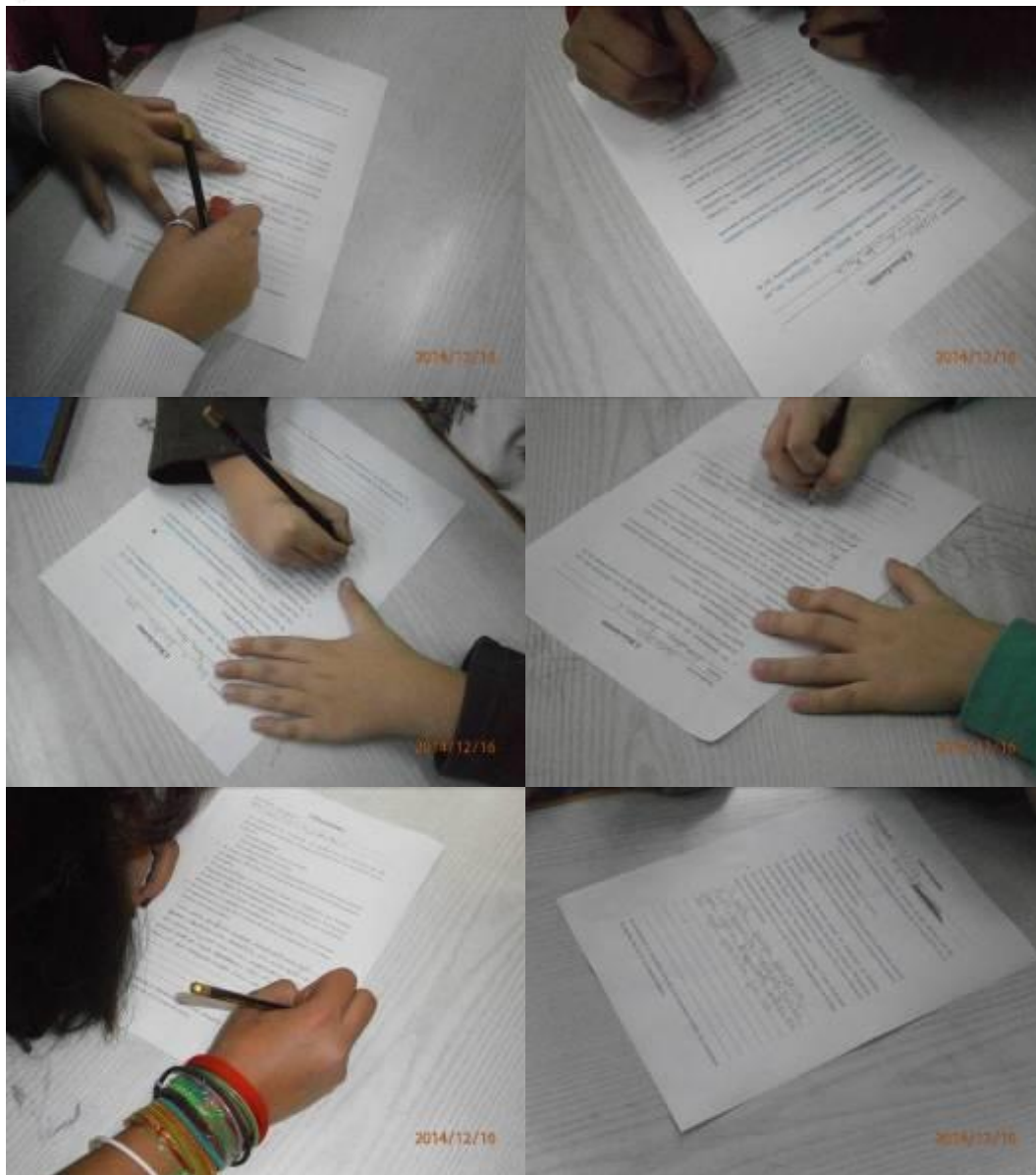

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

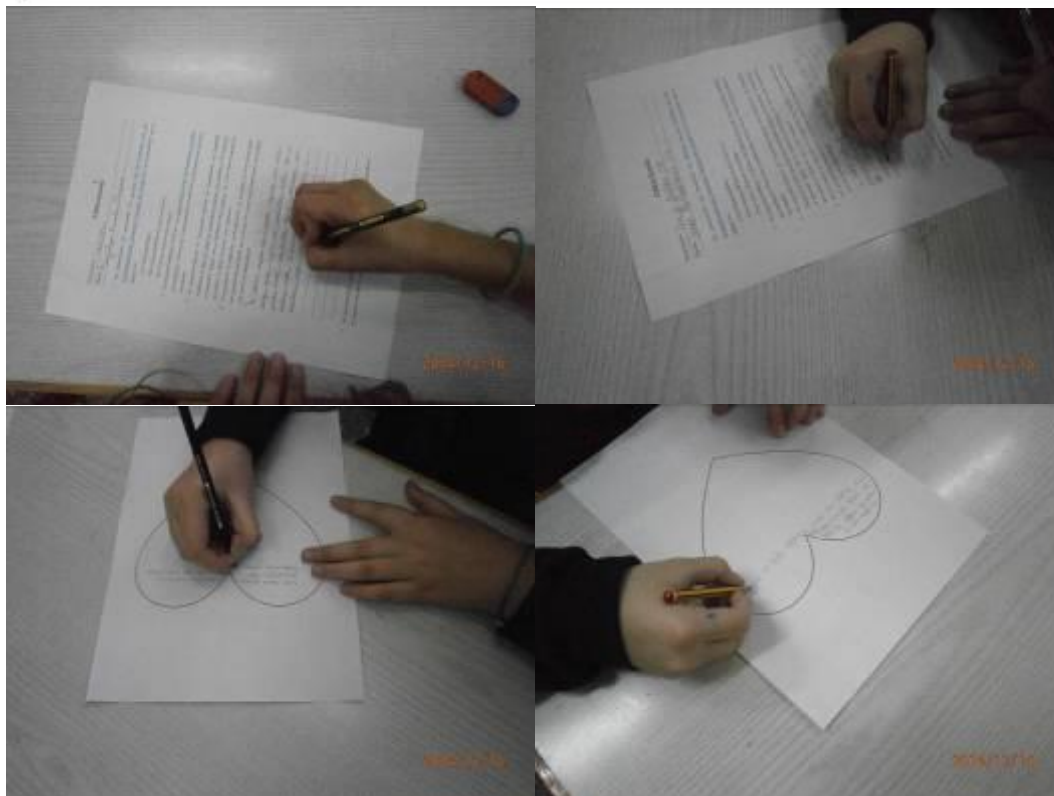
**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ**
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

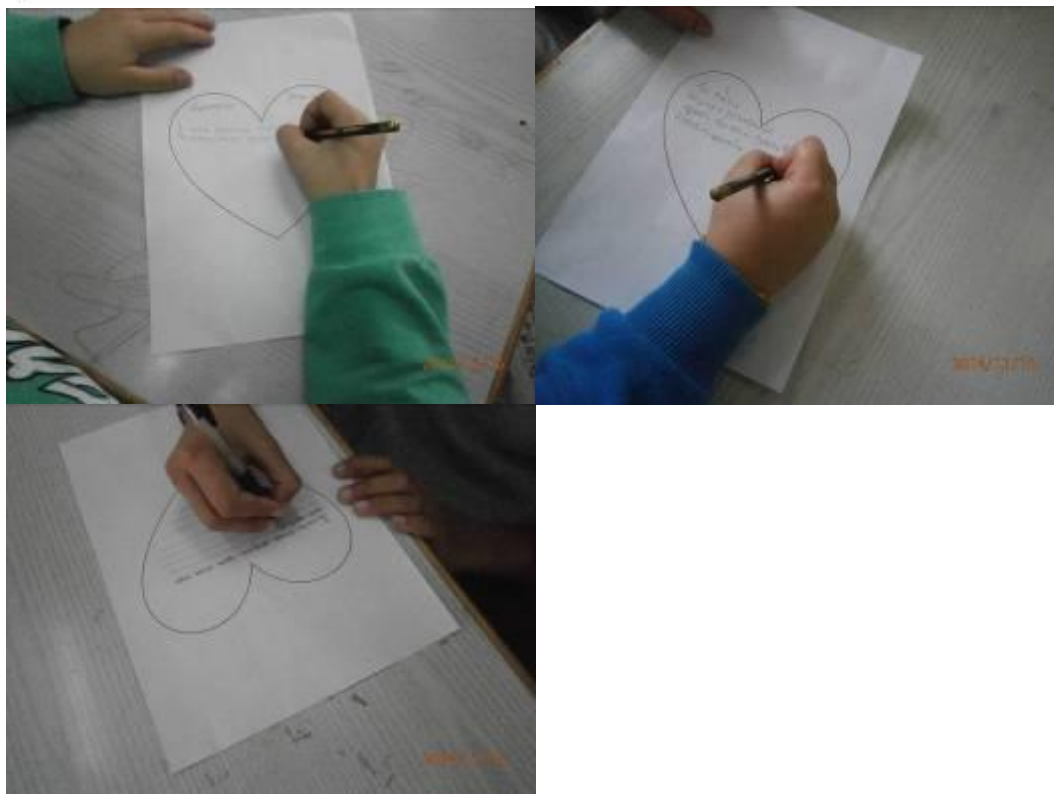
**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ**

**ΕΣΠΑ
2007-2013**
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

9η & 10η διδακτική ώρα

(Εργασία στην ολομέλεια και σε ομάδες, αίθουσα διδασκαλίας)

2^ο καπέλο: Φορέσαμε το πράσινο καπέλο και προτεινάμε δράσεις ευαισθητοποίησης των «μεγάλων». Οι ιδέες που καταγράφηκαν στον πίνακα ήταν:

- Προβολή ταινίας
- Τραγούδια με σχετικό θέμα
- Ομιλία
- Δημιουργία ταμπλό με σχετικό υλικό
- Αφίσες
- Φυλλάδιο με τα δικαιώματα των παιδιών
- Χέρια με συνθήματα για την αποστολή τους
- Παρουσίαση των δικαιωμάτων των παιδιών

3^ο και 4^ο καπέλο: Φορέσαμε το *κίτρινο* καπέλο και συζητήσαμε τα θετικά των προτάσεών μας και το *μαύρο* καπέλο τα αρνητικά τους.

5^ο καπέλο: Φορέσαμε το *μπλε* καπέλο και καταλήξαμε σε κάποιες δράσεις, λόγω έλλειψης χρόνου, που τελικά θα υλοποιήσουμε σε μια εκδήλωση του σχολείου για τα δικαιώματα των παιδιών:

- Προβολή ταινίας
- Τραγούδια με σχετικό θέμα
- Δημιουργία ταμπλό με σχετικό υλικό
- Παρουσίαση των δικαιωμάτων των παιδιών

6^ο καπέλο: Τέλος, για να ολοκληρώσουμε το σενάριο φορέσαμε το *κόκκινο* καπέλο και εκφράσαμε τα συναισθήματά μας για το θέμα που προσεγγίσαμε, τα οποία ήταν: ικανοποίηση, οργή, θυμός, αγανάκτηση, ελπίδα κλπ..

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1ο Φύλλο Εργασίας

Ημερομηνία:

Ομάδα:

1. Τι δείχνουν οι παρακάτω εικόνες; Να γράψετε την πρώτη σας εντύπωση. Να ανακοινώσετε τις απαντήσεις σας στην ολομέλεια. Τι διαπιστώνετε;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Να αναζητήσετε πληροφορίες για το καπέλο της ομάδας σας και να δημιουργήσετε μία διαφάνεια στο αρχείο παρουσίασης. Προτεινόμενες ιστοσελίδες:

- http://fayevasiliadis.blogspot.gr/2009/10/blog-post_8727.html
- <http://blogs.sch.gr/dtampouris/2013/12/%CF%84%CE%B1-6-%CE%BA%CE%B1%CF%80%CE%AD%CE%BB%CE%B1-%CF%83%CE%BA%CE%AD%CF%88%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-edward-de-bono/>
- <http://economu.wordpress.com/3169-2/>

3. Να συνενώσετε τα αρχεία που δημιουργήσετε σε ένα κοινό αρχείο παρουσίασης.

2ο Φύλλο Εργασίας

Ημερομηνία:

Ομάδα:

1. Να ανοίξετε το αρχείο simvasi.docx (βλ. αρχείο: Synodeutika/simvasi.docx) και να δώσετε έναν δικό σας τίτλο σε κάθε άρθρο του. Να συγκρίνετε τους τίτλους σας με αυτούς της Διεθνούς Σύμβασης που θα βρείτε [εδώ](#).
2. Να παρουσιάσετε συνοπτικά τα άρθρα της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού στην ολομέλεια.
3. Να συσχετίσετε τις παρακάτω εικόνες με τα άρθρα της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Ποια από αυτά καταπατώνται; Να τις εισαγάγετε στα σημεία της σύμβασης που ταιριάζουν στο αρχείο simvasi.docx.

4. Μάθατε τα δικαιώματά σας; Για να το διαπιστώσετε, να απαντήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις με ένα ΝΑΙ ή ΟΧΙ και να ελέγξετε στο φυλλάδιο [«Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων»](#) (σ. 7) τις απαντήσεις σας.

1	Μπορούν οι γονείς να απαγορεύσουν στο παιδί τους να πηγαίνει στο σχολείο;	
2	Μπορεί ένας μαθητής να γραφτεί στο σχολείο αν οι γονείς του δεν κατοικούν στην Ελλάδα μόνιμα;	
3	Μπορεί ένα παιδί που είναι άρρωστο να απευθυνθεί μόνο του σε ένα νοσοκομείο ή ένα κέντρο υγείας;	
4	Μπορεί ένα παιδί να ταξιδέψει στο εξωτερικό χωρίς την έγκριση των γονιών του;	
5	Μπορεί ένα παιδί χωρισμένων γονιών να εκφράσει την άποψή του με ποιον γονέα θέλει να μείνει;	
6	Μπορεί ένας χωρισμένος γονιός να απαγορεύσει στο παιδί του να επικοινωνεί με τον άλλο γονιό;	
7	Μπορεί ένα μαθητής να διαμαρτυρηθεί για διάκριση σε βάρος του από δασκάλους ή συμμαθητές του;	
8	Μπορεί ένα σχολείο να αποβάλει έναν μαθητή για πάντα;	
9	Μπορεί ένα παιδί να απευθυνθεί χωρίς την έγκριση των γονιών του στην αστυνομία ή σε κάποια δημόσια υπηρεσία για να καταγγείλει ότι ένα δικαίωμά του παραβιάζεται;	
10	Μπορεί ένα παιδί πάνω από 15 χρόνων να εργαστεί χωρίς να ενημερώσει τους γονείς του;	
11	Μπορεί ένας αστυνομικός που συλλαμβάνει έναν ανήλικο να του απαγορεύσει την τηλεφωνική επικοινωνία με τους γονείς του;	

12	Μπορεί ένα παιδί να μένει σε άλλο σπίτι από αυτό των γονιών του χωρίς την έγκριση τους;	
13	Μπορεί ένα τηλεοπτικό κανάλι να προβάλει συνέντευξη με έναν κακοποιημένο ανήλικο;	

5. Να σταχυολογήσετε λέξεις-κλειδιά από τα άρθρα της, να δημιουργήσετε με αυτές ένα σύννεφο λέξεων με το εργαλείο [Wordle](#).

3ο Φύλλο Εργασίας

Ημερομηνία:

Ομάδα:

1. Να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του [Συνήγορου του παιδιού](#) και να μελετήσετε το φυλλάδιο «[Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων](#)». Τι είναι ο Συνήγορος του Παιδιού και ποια είναι η αποστολή του;

2. Πώς και για ποιο λόγο μπορείς εσύ να επικοινωνήσεις μαζί του;

3. Πώς ενεργεί ο Συνήγορος μετά από αναφορές;

4ο Φύλλο Εργασίας

Ημερομηνία:

Ομάδα:

1. Να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του [Δικτύου για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά](#) και να ενημερωθείτε για τη [δράση](#) του.
 - Γιατί δημιουργήθηκε;
 - Πότε δημιουργήθηκε και πώς λειτουργεί;
 - Ποιοι είναι οι βασικοί του στόχοι;
2. Να παρακολουθήσετε το βίντεο «[Ο Καραγκιόζης κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών!](#)». Ποια είναι η συμπεριφορά που προτείνει ο Καραγκιόζης απέναντι στα παιδιά;
3. Να παρακολουθήσετε το Τηλεοπτικό μήνυμα του Συμβουλίου της Ευρώπης «[Σηκώστε το χέρι σας κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών](#)». Να [ακούσετε](#) το τραγούδι «[Χέρια](#)» και να διαβάσετε τους [στίχους](#) του. Ποια είναι η αποστολή που πρέπει να έχουν τα «χέρια» των ενηλίκων;
4. Να μελετήσετε το εγχειρίδιο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Τι είναι τελικά αυτό που χρειάζονται τα παιδιά και οι γονείς; Να γράψετε μια παράγραφο για το θέμα αυτό και να το επιμεληθείτε.

5. Να αντιγράψετε το παραπάνω κείμενο στην παρακάτω καρδιά. Να εκτυπώσετε τις καρδιές σας και να τις τοιχοκολλήσετε.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το παρόν σενάριο προτείνεται να υλοποιηθεί ταυτόχρονα με τη Β' ενότητα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής. Επίσης, μπορεί να αφιερωθεί χρόνος για να γνωρίσουν οι μαθητές το έργο της Unisef και να οργανώσουν ένα χριστουγεννιάτικο παζάρι με τα προϊόντα που διαθέτει για την στήριξη των παιδιών που έχουν ανάγκη. Τέλος, μπορούν να επισκεφτούν τους φορείς που προασπίζουν τα δικαιώματα των παιδιών στην περιοχή τους και να στηρίζουν το έργο τους.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η υλοποίηση του σεναρίου κύλησε ομαλά. Η τελική εκδήλωση για την ευαισθητοποίηση των ενηλίκων δεν πραγματοποιήθηκε αλλά συγχωνεύτηκε με την εκδήλωση προς τους μαθητές με αφορμή την ημέρα εορτασμού των δικαιωμάτων των παιδιών, λόγω έλλειψης χρόνου.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΑ ΝΕΑ. 2011. *Τα Έξι Σκεπτόμενα Καπέλα του De Bono*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://stassoglou.blogspot.gr/2011/11/de-bono.html> (8/8/2014).

Κομνηνού, Ι. 2012. Τα 6 καπέλα της σκέψης – 6 thinking hats.

Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο:

http://users.sch.gr/rmfrentzou/creativity_greek_2/6_6_thinking_hats.html (8/8/2014).

Τσακίρη, Δ. & Μ. Καπετανίδου. 2007. Τεχνικές για την ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης Ι. Στο *Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την Ανάπτυξη*

Κριτικής – Δημιουργικής Σκέψης, επιμ. Β. Κουλαϊδής, 112-113.
Αθήνα: Ο.Ε.Π.Ε.Κ. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο:
http://www.oepek.gr/download/Sygxrones_Didaktikes_A.pdf (31/07/2014).

ΥΠΕΠΘ/Π.Ι. 2003α. Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Δημοτικού-Γυμνασίου. ΔΕΠΠΣ της Ελληνικής Γλώσσας για το Δημοτικό Σχολείο. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.pi-schools.gr/download/programs/depps/2deppsaps_GlossasDimotikou.zip (13/04/2013).

ΥΠΕΠΘ/Π.Ι. 2003β. Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.pi-schools.gr/download/programs/depps/10deppsaps_kpa.pdf (08/08/2014).